

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-FÉLE HÁZ),
HOVA A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK.
KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP ÉS CSÜTÖRTÖKÖN.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egész évre	12 K.
Fél évre	6 K.
Negyed évre	3 K.

→ EGYES SZÁM ÁRA 12 FIL. ←

KIADÓHIVATAL:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-FÉLE HÁZ)
HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.
HIRDETÉSEK
ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VÉTELEK FEL.

Mi vár ránk?

Esztergom, október 12.

Ha azt állítjuk és teljes lélekkel valljuk, hogy a hazát szeretni elsősorban kötelesség, vizsgáljuk meg magunkat arra nézve, vajjon miképpen ápoljuk bensőnkben ezt a szép kötelességet? A kellő igazságtudattal, valódi önfegyelművel mellett lefolytatott vizsgálat arról fog meggyőzni bennünket, hogy mi csak üres példaszókon rágódunk, amikor hazaszeretetre ösztönözzük véreinket.

Merész állítás ez, de igaz. Nem az a mai generáció, ami a régi volt. A régít a bölcsődalok és gyermekmesék készítették elő a hazaszeretetre. Az apák példái ragyogón kínálkoztak követésre. Az anyák szívvél és lélekkel szolgálták a haza ügyét és nevelési rendszerük első alapvonása az volt, hogy gyermekeik előtt azt hirdették: Mi szüültünk benneteket, tehát a szeretetre melyet irányunkban szívetekben tápláltok, mi tarthatnánk első sorban számot, de a haza mégis előbbvaló. Ha értünk áldozatra készen álltok és a haza ugyanekkor hiv benneteket segítségül, felejtsetek el a mi bajunkat, bánatunkat, felejtsetek a szülőhá-

zat, mindent, ami környezetekben addig kedves volt és ha kell, adjátok oda vagyontokat, életeteket a hazának!

Hija! Más világ volt akkor. Magyarországot ezer esztendő alatt sűrűn érték a megpróbáltatások s hogyha a nemzet nem jut tudatára annak, hogy csakis az áldozatkész hazaszeretettel őrizi, óvja és védelmezheti meg az ösök vérvével szerzett földet, már régen eltűnt volna a népek áradatában és az emlékezet sem őrizte volna hírét. Amikor erre a földre minden évszázadban ádáz ellenségek áhítottak és védelméért apa, fiu és testvér hullatott tömegtelen vért, meg kellett tanulnia a magyarnak azt, hogy ezen kívül nincsen számára hely s ha van, az nem a vérről szerzett haza, melynek földjében a szabadság gyökerezik, hanem a szolgaság hona!

Inkább száz halált, mint elvesztettnek tudni a hazát! Így kiált fel a magyar történelemnek számtalan hadverő alakja. Az anya azt mondja gyermekének: Fiam, ha megcsálnád e hazát, hogyha annak ellenségei elől pipogya módra meghátrálnál, vagy velük egyetlen boldogságunkra, a honi földre és annak szabadságára alkudoznál, halj meg

halálok halálával! Velem a bánat fog végezni tudom, de előbb megtagadlak és anyai átkom sírodban sem fog nyugodni hagyni!

Spártai erkölcs kellett ahhoz, hogy apáink, anyáink így gondolkozzanak és eslekedjenek.

Hol vannak ezek az erkölcsök? Sirba szálltak azokkal, akik hirdették és hiven követték s bátran kiálthatunk a költővel:

„Mi a magyar most?
— Rut sibirita vész!...”

Odajutottunk immár, hogy minden eslekvésünket önző számítás vezeti. Csak az én, ez a leghatalmasabb és egyuttal legürebb valami, parancsol. Megalkuszik mindenre. — Az erkölcs portéka, melynek ára van, a politika ügylet, mely hasznot hoz, hogyha okosan élünk vele, a családi otthon állandó hadviselés színhelye, az apa szembe találja magát gyermekével, a testvér... De ne beszéljünk tovább, ne különösen azért, mivel bár eljésztően sötét e kép, még mindig elmondhatjuk, hogy nincs minden elveszve!

Vessük meg a nemzetközies vonásokat, amelyek a hon és annak fiai közé ékelődnek, ismerjük be, hogy akár mint öltöz-

Az „ESZTERGOMI LAPOK” tárczája.

A modern vértanukról.

— Az Esztergomi Lapok eredeti tárczája. —

Ha én olyan gazdag ember volnék, hogy jövedelmemből felesleget tudnék kimutatni, szívből mondom, a jótékonyt igaz felebarát szeretettel gyakorolnám. Csakhogy az én jótékonyágom nem követne sablont, hanem sz. Erzsébet példájára én is felkutatnám a valódi inség- és nyomor fészkeit és csendben, minden feltűnés nélkül építenék újra olyan existenciákat, amelyeknek létét a megsemmisülés fenyegeti. Hogy miért tennék így, elmondok egy szomorú történetet.

Egy jó családból származott, művelt minden szépért és jóért rajongó ifjú szülei nagy szegénysége következtében alig tíz éves korában oda jutott, hogy daczára minden vágyakozásának, nem folytathatta iskoláit. A szülői háznál kétségbeejtő nyomor volt. Az apát állandó súlyos betegség gyötörte s e miatt elvesztette hivatalát, habár azt majdnem negyven éven át töltötte be hiven és becsülettel. Akkoriban még nem kapott nyugdíjat a hivatalnok-ember, hanem kezébe nyomtak pár száz forintot vég-

kielégítésül, megdicsérték addigi hű szolgálatáért, azzal fel is ut, le is ut! A kis család rövid idő alatt felemésztette a nyert összeget és a jövőnek minden reménye nélkül kétségbeesetten gondolt a folyton közeledő nyomor szenvedésteli napjaira.

Az apa egy napon így szólt fiához: Gyermekekem, te okos engedelmes jó kis fiu vagy, aki mindig hallója voltál azon beszélgetésnek, amelyet édes anyáddal jövőd érdekében folytattunk, tehát tudod, hogy igaz szeretettel ösüggünk ama terven, hogy téged taníttassunk és emberré tegyünk. A végzet azonban kereszttel húzta számításunkat. Engem elbocsátottak hivatalomból, betegsémem olyan, amelyből aligha remélek gyógyulást. Vagyonunk nincsen csak ez a kis ház, amelyben öreg napjainkra nyugalmat reméltünk. Most már ez is nemsokára a másé lesz, mert hogy élhessünk, el kell adnunk. Tudom, hogy te velünk együtt eltűrnéd a nyomorúságot és szenvedést fiam, de én nem akarom látni, hogy te is éhezél, mert meghasadna a szívem. Arra sem jut többé, hogy taníttassunk. De azért ember lehet belőled. Jóravaló iparos-ember, akit becsületes munkájáért megfizetnek, megbecsülnek. Hát gondolkozzál fiam, hogy melyik iparhoz volna kedved és vasárnapra mondd meg, hogy mit határoztál?

Az élenk, okos fiúcskát göresös zokogás fogta el, némán esékolt kezét apjának és csendesen kiment a szobából.

Másnap reggel üresen találták a fiúágyát. Azaz, hogy feküdt abban valami. Egy öreg, vastag biblia, melynek bőrből vonta tábláján pár sor írást találtak. A két öreg szorongva tette fel a pápaszemet, hogy kibetűzzék a levelet mely így szólt: „Édes jó Szüleim! Messze utra megyek, nem akarok iparos lenni, mert tanulni szeretnék. Talán akadok jó emberekre, akik megsegítenek és a Jó Isten segédelmével elérnem azt, hogy tanult ember lehetek. Ne keressék, hogy hova lettem. Ma majd elértem célomat, eljövök és hiszem, hogy drága szüleimnek hálás szívvel lehetek segítő támasza. Engedelmes fiuk: Pál.

Hivatalt, egészséget, vagyont és gyermeket veszteni, retentő megpróbáltatás. A két öreg átélte mindezt. A fiu hosszas vándorlás után eljutott egy alföldi nagy városba. Ott a jó emberek útmutatása mellett bekopogtatott a collegiumban és elmondotta, hogy mi járatban van. Egy nagyon öreg tanár volt az első, akivel a sorsa összehozta. Ez megkedvelte a bátor fellépésű elszánt fiút és gondjaiba vette. Attól fogva tanult a gyerek folyton és szorgalma meg is termette a maga gyümölcsét. Már a hetedik osztályt járta, amikor az öreg tanár hirtelen meghalt. Másodszor állott támasz nélkül. A collegiumban nem volt többé helye. Összeszedte csekély czók-mókját és nekivágott a nagy világnak, melynek forgatagában eltűnt nyom nélkül. Nem züllött el, éjt-napot egygyé

Imakönyvek

egyszerű és diszes kivitelben, regények, ifjusági olvasmányok, képeskönyvek nagy választékban kaphatók a „HUNNIA” könyvnyomdában Esztergom, Széchenyi-tér 327. szám. —

ködünk, bármely nyelven beszélünk, mindig nevetségesek vagyunk, mert a nagy nemzetek fiait az jellemzi elsősorban, hogy nem leplezik hovatarozandóságukat, hanem büszkén vallják magukat azon föld gyermekeinek, ahol őseik porladoznak és ahol bölcsőjük ringott.

A modern civilizációnak a nemzetekre csak annyiban van átalakító hatása, amennyiben a haladás ezt megköveteli.

A japán népnek az európai kultúrát évtizedeket megelőző kultúrája volt. A világtól való elzárkózás mellett ez az ősi örökség egyoldalul fejlődött csak. Amikor aztán a nyugati civilizáció szabad bemenetele volt a kis ország bevette azt a nélkül, hogy nemzeti vonásai változtak volna. Tovább is a hazáját szerető japán maradt, de hatalmasabb és szebb mint valaha. Így van ez különben minden nemzetnél, csak a magyar az, amelyik különböző kulturák behatása alatt és a nagy nemzetek közé ékelve, hovatarozóbb tapasztalhatólag veszít ősi jellegéből, erkölcsiéből és szokásaiból!

Örömmel látjuk egy évtized óta, hogy az általunk fentebb ismertett szomorú tapasztalat hatása alatt bizonyos törekvés észlelhető a nemzeti állam kiépítése érdekében de azt is látjuk, hogy ez az igyekezet a társadalom fásult idegenkedése és álszemérme miatt sok gáttal találkozik.

Bár csak megérthetnők, hogy e hazában minden magyar ember átérezné, miszerint missió vár reá: újáteremteni a népek Oczeánjában már is fulladozó egységes magyar nemzetet, hogy az dicső történelmi multjához méltón rakhassa le állami létünknek sziklaszilárd alapjait a második ezersztendőre!

Aliquis.

tett, hogy magát fentarhassa és végre, hosszas küzdés után kenyérhez jutott. A sok nélkülözés megtanította a szerénységre és takarékoságra. Szűkes kis jövedelme nagynak tünt fel neki. Az első megtakarított pénzével a rég nem látott öreg szüleit kereste fel. A közel tízennégy évi távollét csak művelte benne az öregek iránt táplált szeretetét.

Feltalalta őket nagy de tisztas szegénységben. Attól fogva mindig küldte nekik a megtakarított koronákat. Nemsokára megdőszült. Elvett egy hozzá hasonló sorsu szegény leányt aki a multnak sok nehéz szenvedését enyhítette meg nagy szeretetével. De a férfi tovább is a hálás gyermek maradt. Nem volt képes azt a nagy szeretetet, amelyet szülei iránt érzett, teljesen az élete párjára irányítani s nem mert arra gondolni, hogy két kötelességet vett magára, t. i. a szülők támogatását és a saját kis családjának fentartását. Így aztán a mérleg megbillent és hűséges követője, a nyomor beköszöntött hozzá. Megromlott a saját egészsége is, a hű feleséget is ágyba döntötte a gond. Az adósság növekedett s a csekély fizetést nemcsak a hitelezők foglalták le a törvényes mértékig, hanem ő maga is úgy gondolkodott, hogy a becsület az első és fizetésének javarészt külön is átengedte azoknak. Egy ideig csak tűrték a nélkülözést. Különösen a férfi, aki a szükség iskoláját járta. De végre ez is megtört, elvesztette minden reményét egy jobb jövőre. Minden perczenben, mint éles tör nyilallott szívébe feleségének keserű szemrehányása, mely végleg elkészerítette. Egy reggel halva találták. Halántékán mély seb tátongott. Öngyilkossá lett. Hátrahagyott levelében a következőket mondja: — Egész életem a nélkülözések és a nyomor szüntelen láncolatából állott. Mit vétettem a sors ellen, hogy engem üldözött folyton, nem tudom? Becsületes

Újult erővel.

— A tört. és rég. társulat vál. üléséből. —

Igaza van annak a régen bevett elvnek, hogy bizonyos közös törekvések esakis úgy érvényesülhetnek, hogyha azokat agilis férfiak képviselik.

Az Esztergom-vidéki történelmi és régészeti társulat haldoklóban volt s négy éve át teljes lethargiába merülve, lassanként odajutott, hogy feledés tárgya lesz.

Azok a lelkes férfiak, akik a társulatban szívük gyermekét látták, mint dr. Pór Antal hazai történettudósaink díszje, Némethy Lajos a lelkes régiségbúvár, dr. Walter Gyula a minden nemesért rajongó férfiú, szóval a vezetésre hivatott férfiak mindnyájan tanácsaltanul állottak a társulat jövő sorsát illetőleg.

A f. év tavaszán végre dr. Pór Antal megtalálta azt a férfit, aki új életre keltheti népszerűvé teheti és felvirágoztathatja a történelmi társulatot: Horváth Béla főispán személyében, akit is a közgyűlés május 29-én egyhangú lelkesedéssel elnökké választott.

Az új elnök vezetésével f. hó 10-én tartott az első választmányi ülés, amelyen dr. Pór Antal, Andrásy János, B. Szabó Mihály, Rózsa Vitál, dr. Bárdos Remig, Kereszti Viktor, dr. Prokopp Gyula, Obermayer György, Osváth Andor, Hollósy Rupert vál. tagok voltak jelen.

A terembe lépő főispán lelkes éljenés között foglalt helyet és melegen üdvözlőlvén a tagokat, mindenekelőtt köszönetet mondott azon bizalomért, amelylyel őt e társulat elnökségével megtisztelték s ígéretet tett arra, hogy amint ereje és módja engedi lelkesen fog a társulat céljainak megvalósulásáért küzdeni, annyival inkább, mert meg van győződve, hogy egy ilyen kulturális törekvésű intézmény hosszú jövőt érdemel. S midőn reméli, hogy a társulat tagjai szívesen támogatják őt a közös cél érdekében, az ülést megnyitja.

Ezután bejelentette, hogy midőn megválasztatását követőleg dr. Pór és Némethy urak

volam mindig, követtem a vallás parancsait tiszteltem szüleimet, akik iránt érzett hálám olthatatlanná vált. Mint önálló ember önzővé váltam, midőn a boldogságot a családalapításban kerestem. Igaz, hogy ez vetett fényt szomorú életem borongó hangulatába, de ez az önzés áldozatot követelt. Áldozata lett a feleségem, aki osztályrészes lett a nyomornak. Hányan segithettek volna rajtam!? De én nem mertem panaszkodni, nem mertem kérni, félttem az elutasítástól, a megsejyenyitéstől. Pedig de sokan éltek körülöttem fényben, örömben, nagy jövedelmi feleslegek között. Még jótékonyágot is gyakoroltak. Akik jóságukat élvezték, azokat mind ismertem. Az egyik a korcsmákban dorobézolta el a bőséges adományt, a másik finom ruhákra költötte, a harmadik . . . De nem folytatom. Az én sorsom meg van pecsételve. Ennek így kellett történnie s mi fő: józan észszel s azzal a tudattal, hogy ha életben maradok, elvesztem hivatalomat, mert az eladódott embert nem tűrik hivatalában . . .

* * *

Ha gazdag ember volnék és módom volna a jótékonyág gyakorlására, felkeresném a nyomorban élő szegény hivatalnok-embert és felsegíteném. Hiszen az ilyen történetek mindennaposak. Azok a szegény emberek nem panaszkodhatnak, mert a szeméremérzet igen erős bennük, nem könyöröghetnek, mert ha valaki elutasítja őket, és merészségük köztudomásra jó, elveszett a tisztességük, el az existenciájuk. Nagy dolog intelligens embernek lenni. A nyomorba jutott intelligens ember modern vértanu. Vértanuja annak a kornak, amelynek romlott erkölcsi hímes ruhákban pompáznak és érényeit a becsület szürke köntöse hiányosan takarja! . . .

D'or.

kal értekezett, mindkét úrral abban állapodtak meg, hogy a legelső teendő a társulat anyagi helyzetének kellő világításba helyezése és rendezése kell hogy legyen.

Az e végből megtartott szűkebb körű értekezlet során mindenekelőtt megállapították, hogy a tagdíjak három éven át nem szedettek be, hogy e mellett nagy kiadások és kifizetetlen követelések jelentkeznek. Az idevonatkozó általános átnézet elkészítésével dr. Prokopp pénztárnok biztatván meg, felkéri ez utóbbit, hogy jelentését terjeszse elő.

Dr. Prokopp a vagyoni helyzetről kimerítő jelentést téve, ebből meggyőződött a választmány, hogy elsőben is a társulat elleni 1065 kor. 30 fillér többrendbeli számlakövetelés volna kifizetendő s hogy ennek fedezetét a be nem szedett három évi tagdíj képezi, miért is a tagoktól hivatkozva arra, hogy a társulat újult erővel fog hivatásának eleget tenni — beszédendő.

Ezt követőleg bejelentette az elnök főispán, hogy abbéli igyekezete, miszerint minél több alapító tagot nyerjen meg a társulat támogatására, eddig tíz új belépést eredményezett, nevezetesen új alapító tagokul beléptek: dr. Rajner Lajos, az esztergomi sz. Benedek-rendi székház, Bogisich Mihály, Sátor Miksa, Bródy Zsigmond, Stein Manó, Stein Félix, Szaczelláry György és Horváth Béla elnök.

A bejelentést általános örömmel vette tudomásul a választmány és elhatározta, hogy a közgyűléshez előterjesztést intéz az új alapítókhöz intézendő köszönő levelek elküldése iránt.

Ez után a mult ülés jegyzőkönyve hitelesített, majd Rózsa Vitál főtitkár tett jelentést a könyvtár állapotáról.

A múzeum elhelyezése érdekében évek óta folyik a próbálgatás, de eddig nem sikerült olyan jóltevőt találni, aki annak megfelelő és nyilvánosságnak megnyitható helyiséget kijelölt volna. Az elnök főispán e részben kijelenti, hogy dr. Pór Antal ideáját egy kulturpalota létesítése tekintetében, nem lehet félretenni, de addig is, amíg azt meghozza a jövő, nagyon is itt az idő, hogy a museum alkalmas helyiséget nyerjen. Hallotta ugymond, hogy a társulat a vármegyét fogja megkeresni a végből, hogy a bírósági hivatalok kiköltöztetésével feleslegesnek mutakozó helyiségekből jelöljön ki e célra. Ez talán nem is volna szerinte lehetetlen csak ismerni kellene azon terveket, amelyek a vármegyeház átalakítására nézve kidolgoztattak.

B. Szabó Mihály előadója lévén a kérdéses átalakítási terveknek, sajnálattal hangsúlyozza, hogy a megye székházán az átalakítás után felesleges localitások nem maradnak, mert míg egyrésztől végre megfelelőbb főispáni lakást akar létesíteni a vármegye, addig a sokkal nagyobb arányúvá tervezett közgyűlési terem is sok helyet ki fog szorítani. Végül mivel több olyan tisztviselője van a vármegyének, akik eddig házon kívül tartották hivatalukat, ezeknek célszerű centralizálása következtében minden talpalattnyi helyre szükség lesz.

E részben a választmány úgy határozott, hogy első sorban a város közönsége kérendő fel alkalmas helyiségek kijelölése iránt.

Megemlíti e főispán, hogy dr. Pór Antal késznek nyilatkozott ifjusági pályamunkákat ismételtén jutalmazni. Rózsa Vitál főtitkár a pályatételek egybegyűjtésére ebből folyólag felkérte, a jutalmakat adományozó tudós férfiaknak a választmány köszönetet mondott.

Végül bejelentette a főispán azt is, hogy Némethy Lajos és Rózsa Vitál a muzeumok és könyvtárak orsz. bizottságába a kultuszminisz-

ter által levelező tagul nevezettek ki s midőn a kitüntetéshez melegen gratulál, kéri a választmányt, hogy bejelentését vegye tudomásul.

A választmány a kitüntetett férfiakat lelkesen megéljenzte.

Több apró tárgy után a választmányi ülés esti fél hét órákor véget ért.

Rip.

Színészet.

Szombaton este majdnem telt ház előtt Heltay és Feld kacagató bohózata az „Aszfaltbetyár“ került színre. A darabban egy két jó helyzetben, egy pár drasztikus viccen és olcsó szellemeskedésen kívül ugyan semmi sincs, de azért úgy látszik tetszett a publikumnak, mert éjetverő nevetés és taps hangzott fel, minden bolondság nyomán. Ernyei mint aszfaltbetyár unalmas és szintelen volt, Batori Smokk szerepében ismét egyikét adta azoknak a remek alakításoknak a melyeket tőle látni szokva vagyunk, Csanádi Lenke mint Melanie, valóban komikus figura volt. Hanka és Janó szerepében Kóvi Juliska és Deák jeleskedtek, ügyesen előadott énekszámait és tánczaikat meg kellett ismételnük. Még Pethő Stefirol kell megemlékeznünk, a ki Csillag Tekla szerepében és routinrozott színésznőnek mutatta be magát.

Vasárnap este telt ház előtt „Falu rózsája“ Pintér Imre népszínműve ment itt először. A falu rózsájától — a falu rózsájáig, egy rettenetes út vezet lefelé. A direktor ur, megkímélhetné a közönséget az e fajta ostobaságoknak a végignézésétől. A falu rózsájában paraszt ruhába bujtatott don Carlosok és Gothicz Margitok szaladgálnak a színpadon és mondanak egymásnak kellemetesen unalmas képtelenségeket jó három órán keresztül. A közönséget a darab sehogysem tudta felmelegíteni, noha színészeink mindent elkövettek, hogy a darabot sikerre vigyék. Különösen jól játszottak Fehér Károly, Ernyei, Pethő Stefi és Batori.

Hétfőn ifjusági előadásul ismét a *Heidelbergi diákélet* ment a régi szereposztással és a régi jó előadásban. Közönség ezen előadásra is akadt.

Kedden Pierre Weber világhíre jutott remek bohózata *Loute* került színre remek, összevágó, frissen gördülő előadásban ment ez az ötletes francia cochoneria. A nézőteret ezuttal az erősebb nem tagjai foglalták el, ezeket nem készítette pirulásra, a darab szellemes sikamlóssága. Loute szerepében Pethő Stefi remekelt, már rég volt Esztergomban oly jó társalgási színésznő mint Pethő! A többi hölgyről jobb ha nem emlékezünk meg. A férfiak között Ernyei, Deák, Batori és Török voltak azon, hogy e darabot sikerre vigyék. Taps volt bőven. Szerdán a „Vigéczek“ *Kövessy* bohózata megy. A szünetek között a katonzenekar hangversenyez. Csütörtökön Barna nagy operettje „Casanova“, pénteken „Bob herceg“ és szombaton este Plauquette soha el nem avuló szép „Kornevilli harangok“-ja kerülnek színre.

Szombaton délután Gárdonyi parasztdrámája *A bor* kerül színre ifjusági előadásul. A director ezen alkalomra, a helybeli intézetek szegénysorsú tanulóit között jegyeket osztott szét, hogy ezek is végig nézhessék Gárdonyi Gézának ezen klasszikusan remek darabját. A jövő hét keddjén lesz a közönség kedveltjének Batori Bélának a jutalomjátéka. Batori ezen alkalommal a Nebántsvirág Celestinjében lép fel.

Dr. Stella.

HIREK.

— **Kálmán napja.** Ma csütörtökön van Kálmán napja. Lapunk a névnap kultuszt nem üli, s hogy még is megemlékezzünk e névről, tesszük ezt azért, hogy lapársunk, az Esztergom és Vidéke korán elhunyt szerkesztőjének, a mi feledhetetlen jó barátunk és szerkesztőtársunk: *Munkácsy* Kálmán emlékének szenteljünk néhány sort. Elköltözött közülünk a ragyogó tollú, szép lelkű, ifjú poéta, de emléke él közöttünk. Neve, melyet tollával tett ismertté, még most is példaszóként jár a helyi újságirodalom munkásai között s így illő, hogy azon friss, illatos virágokról, a szülői és baráti szeretet virágairól, melyek a porladó poéta szíve fölé boruló pázsitos rögökett akarják, a sajtó is megemlékezzék. *Munkácsy* Kálmán sirját ma sokan felkeresik, és bizonytalán szomorúan olvassák a szülői kegyeletet hirdető közszópról annak a nevet, ki annyi vidám, annyi kellemesen szórakoztató perczet varázsolt tollával, gondolataival az élet küzdelmeiben fáradozó társadalomnak. Vajjon látja-e, érzi-e, hideg siri álmában a poéta a szeretetnek, a ragaszkodásnak ezen szelid, de örök fényű megnyilatkozását. Mi azt hisszük igen, mert a szeretet ereje lehatol a sir mélyére s felmelengeti azt a megdermedt szívet, mely míg dobogott, embertársai javáért lángolt. A sirja fölé boruló fiatal fa sohajtozva hullatja az őszi szélről letépett leveleket, de tavaszon kizöldül ismét. Az ő korán elköltözött lelke is itt él közöttünk, mert vissza-visszatér, ha nem is halandó alakjában, de a szeretetteljes emlékezésnek fel-felújuló tüzevel, szíveinkben.

— **Kinevezések.** A kereskedelemügyi minster *Csaby* Andor kir. főmérnököt műszaki tanácsossá, a pénzügyminiszter *Czillingér* Lajos pénzügyi számtisztet pénzügyi számellenőrré *Vass* István adótisztet pénzügyi számtisztté nevezte ki.

— **Idegenben.** A király pusztakéri dr. br. *Forster* Gyula pétervári követségi attachénak, volt megyei tb. főjegyzőnknek, a követségi tanácsosi címet adományozta.

— **Egy főispán jubileuma.** *Sárvözy* Aurél kir. kamarás, Komárom vármegye főispánja f. hó 10-én ülte megyéje és székvárosa öröme főispánágának tizedik évforduló-napját. Esztergom vármegye küldöttsége a közg. bizottság keddi ülése miatt elmaradt az ünnepélyről. Esztergom szab. kir. város közönségét *Vimmer* Imre polgármester vezetése alatt *Frey* Ferenc és dr. *Földváry* István képviselték a jubiláris ünnepségen, hol *Frey* Ferenc ország. képviselő egyttal vármegyénk üdvözlétének tolmácsolója volt.

— **Esküvő.** *Szántó* Géza a helybeli Virág és Szántó cégé beltarja f. hó 16-án tarja esküvőjét a nyitrai megyei Nagyemőknél, *Hecht* Ede oltani földbirtokos leányával: *Márta* kisasszonnyal.

— **Közigazgatás.** Esztergom vármegye közigazgatási bizottsága kedden délelőtt *Horváth* Béla főispán elnöklelte alatt ülést tartott. A szokottnál kissé élénkebb hangulatban folyt le ez az ülés. A bizottsági tagok közül jelen voltak: *Andrássy* János alispán, *B. Szabó* Mihály főjegyző, *Thuránszky* Lajos I. aljegyző, *Pisuth* Kálmán II. aljegyző, *Uray* Isván t. b. főjegyző — *Vargyas* Endre kir. tanácsos tanfelügyelő, *Persina* Alfréd főmérnök, *Hamar* Árpád árvaszéki elnök, *Dankó* István törvényhatósági főállatorvos, *Usztanek* Lajos közg. gyakornok, dr. *Röfny* Zoltán, kir. ügyész, dr. *Hulényi* Győző v. m. főügyész, *Bárczy* László kir. tanácsos pénzügyigazgató *Seyler* Emil vármegyei tisztifőorvosa, *Usztanek* Antal, *Boronkay* Lajos, *Helcs* Antal, dr. *Fehér* Gyula, *Prokopp* Gyula dr. *Matiyasovszky* Lajos lovag, bizottsági tagok.

— A főispán megnyitván az ülést, *Helcs* Antal bizottsági tag szólalt fel s a legutóbbi közg. bizottsági ülésben a főispán ellenében használt szavainak adott gavalléros magyarázatot, aztán simán ment minden egész addig míg a városi gazolin perből származott *Dóczy* féle eset nem került szőnyegre. Itt felszólaltak többen. *Thuránszky* mint az ügy előadója bő-

vebben ismertette az ügyet, majd *Andrássy* János kir. tanácsos alispán emelt szót végül pedig *Hulényi* Győző dr. tisztifőügyész szólalt fel. Azon határozaton ugyanis, mely ezen feyelmi ügyből kifolyólag *Dóczy* a már általunk is ismertetett módon sujtja, egy helybeli lakos által megfellebbeztetett. Az alispán ezen fellebbezést visszautasította azon alapon, hogy ezen ügyben csak érdekelt fellebbezhetnek. Az illető fellebbező most az elutasító végzést is megfellebbezte s így került az ügy a közg. bizottság elé, hol végre az egymástól eltérő nézetek kifejtése után elhatározták, hogy a miniszternek felterjesztést tesznek, hol majd tisztázzák a kérdést, és döntenek a komplikált fellebbezések ügyében. A kir. tanfelügyelő több olyan községről tett említést, hol a gyermek járvány miatt be kellett zárni az iskolákat, s ezek között van Esztergom város, hol szinte a vörheny járvány miatt kellett az iskolákat bezárni. *Fehér* Gyula dr. ezen pontnál felszólalt, mondván hogy az iskolák bezárására nincs meg az a súlyos ok, mit a törvény előír. Az iskolák ily bizonytalan időre való bezárása nagy jelentőséggel van magára az iskolára, s fontos pedagógiai okokból kéri a közg. bizottságot, hogy nyújtson módot ezen alispáni rendelet visszavonására, mert hisz a megbetegedések nem is az iskolákban történtek s nem is oly nagyszámúak, hogy azért nepoktatásügy megakadjon. *Seyler* Emil tisztifőorvos ezen felszólalást félre magyarázta és hosszan érzékenykedett többször hangsúlyozván, hogy nem érdemi meg a bizalmatlanságot mert ő csak kötelességét teszi hivatalában lelkiismereteskedik s ebből származott az is, hogy ő, az alispánnak az iskolák bezárását javasolta. Beszéde közben Esztergom egészségügyi viszonyairól annyira nemhizelgően nyilatkozott, hogy *Andrássy* János mind mondta: igazságérzetéből kifolyólag, kénytelen volt kijelenteni, miszerint Esztergom közegészségi viszonyait a főorvos úr túl sötét színekben festé, a mi pedig dr. *Fehér* bizottsági tag felszólalását illeti, nem talált benne a főorvos működésére vonatkozó kritikát, tehát az érzékenykedés nem bir alappal. *Horváth* Béla főispán szintén érzékenykedést látott *Seyler* szavaiban de ugyanezt tapasztalta úgy mond: az alispán is, ki pedig a főorvos szavait vette szívére. *Seyler* főorvos szólalt még fel, némi magyarázatot adván előbbi beszédéhez. Végre is a bizottság az iskolák zárvatartása mellett határozott. A többi jelentések mind tudomásul vétettek. Különös rendellenes dolgokról egyik szakhivatal vezetője sem tett jelentést. Az ülés a főispán éltetésével a déli órákban ért véget.

— **Tavas az őszben.** Ugy elpityeredett a természet egy pár nap óta, hogy a folyton szitáló hideg őszi esőből, a szüntelenül sivító szél fagyos lehelletéből a mindent nyugalomra hajtó tél közeledtére kellett következtetnünk. S mi történt? Kedden délután egyszerre tavaszias mennydörgés támadt, a lustán permetező felhőkből nyári zápor hullott alá, azután egyszerre kibujt a nap aranyos koronája és az északkeleti égen csodálatosan szép szivárvány jelent meg. — Az időnek szokatlan páfordulásából hosszú és kellemes őszre, hideg télre következtetnek.

— **Templomszentelés.** — Vasárnap lesz a Lajóthi újonnan restaurált templom felszentelése, melyet az eddigi megállapodások szerint *Boltizár* József püspök, érs. helytartó fog végezni. A felszentelési ünnepre a figyelmes plébános a vármegye vezetőségét is meghívta, kik közül többen megígérték részvételüket.

— **Az iskolák bezárása.** A vármegye alispánja a város területén járványosan fellépett vörheny miatt az összes elemi iskolákat bezáratta. Hogy mikor kezdődik újból a tanítás, az a járvány lefolyásától függ.

— **Tanító választás.** A szalkai iskolaszék a múlt héten tartott tanító választáson a megüresedett osztálytanítói állásra *Fekete Győző* okl. tanítót, városunk fiát választotta meg.

— **Választmányi ülés.** Az Esztergom vidéki gazdasági egyesület f. hó 15-én fél 4 órakor az egyesület helyiségében *választmányi gyűlést* tart. Tárgy: 1. Közgyűlési határozatból kifolyólag bizottságok megválasztása. 2. 100,000 koronás állami kölcsönre vonatkozólag határozat. 3. Folyó ügyek.

— **Két pályázó.** A Kolos kórháznál üresedésben levő gondnoki állásra hirdetett pályázati határidő f. hó 10-én járt le. A város tanácsához két kérvény érkezett és pedig *Novy János* erdészé, továbbá *Oriskó Jánosé*, aki most a helyettesi teendőket látja el. A kijelölést a kórházbizottság a hét folyamán látja el és a tanács valószínűleg szombaton választja meg az új gondnokot.

— **Nyugalomba.** Mint hírlik, a vármegye egyik előkelő állású állami tisztviselője, közelebb nyugalomba vonul.

— **A hírlapirodalom köréből.** Mint értesülünk, az egyik helyi lap a szerkesztő személyes viszonyainál fogva az év végén megszűnik.

— **Népfelkelők ellenőrzése.** Tegnap, szerdán délelőtt a vármegyei házbán a központi járás népfelkelőinek ellenőrzési szemléjét tartották.

— **A nagyölvédi véres bucsú.** A Nagyölvéden legutóbb megtartott bucsúnak szomorú vége lett. Az ottani legények szokás szerint összeverekedtek régi haragosaikkal, a kurali legényekkel. Így esett, hogy *Segyivi Venczel* kurali jómódú gazdaember fiát, az alig 20 éves *Andrást*, a kocsmá udvarán eddig ismeretlen tettes forgópisztolyból hátulról nyakszirtre lőtte. A boldogtalant, ki nyomban összeesett, *Völgyi dr. csúzi* körorvos bekötözte és beszállíttatta az itteni kórházba. *Pap Elemér*, a komáromi törvényszék h. vizsgálóbírája a helyszínre ment, a tettest azonban eddig sem neki sem a csendőrségnek nem sikerült kinyomoznia.

— **A párkányi regruták.** A szomszéd regruták mint minden évben, úgy az idén is bebizonyították ázsiai természetüket. Ugyanis f. hó 9-én, vasárnap tartották *Godó József* vendéglőjében „Regruta-bált”, mely alkalommal a már kiszabadult társikkal, hogy minden békítés és idegen beavatkozás daczára is hárman nyomják az ágyat. Először *Barics Sándor* vezetett össze *Vörös Istvánnal* valami csekélységen. A kocsmáros véget akarván vetni a verekedésnek, *Vöröst* átnyalábolta, hogy kiteszi az utcára, de *Vörös* késével keresztülhasította a beavatkozó *Godó* kezét, s aztán megszökött a helyszínről. A legények, kikben már *Bachus* előre kommandírozott, felkeresték *Vöröst*. Ez *Nemes Flórián* istállójában feküdt, mert ott volt mint szolga alkalmazva. A legények be-törték az istálló ajtaját és *Vöröst* alaposan megszurkálták és csak akkor hagyták abba, mikor a házigazda az áldozat jajgatására egy gerendiummal közöttük termett. Az ilyen esetek igen gyakoriak a szomszédban és ennek nem más az oka, mint a lazult fegyelmi állapot. Ideje lenne, ha az előjáróság hathatós közbelépéssel véget vetne ennek az ázsiai állapotnak.

— **Elpusztult tehén.** Özv. *Dejzö Istvánné* párkányi lakos tehénét a legelőn úgy fejbedőfte *Tölgyesy Béla* tehene, hogy az menten összeesett és megdőglött. Valószínűleg agrárzókodást kaphatott a különben is — mint a hir mondja — sokat koplaló pára.

— **Népmozgalmi statisztika.** Esztergomban az állami anyakönyvi hivatal adatai szerint f. évi október 5-től f. hó 12-ig.

Születtek: *Bech Teréz* r. k. kádármester leánya, — *Meszes Ignác* és *József* r. k. városi mezőor ikerszületésű fiai, — *Kecskeméti Ferenc* r. földm. fia, — *Bezzeg Kálmán Imre* r. k. máv. áruipéztári segédkezelő fia, — *Baják József* r. k. földm. fia, — *Tarr Antal* kőmivessegéd fia, — *Szendrei Imre* r. k. földm. fia, — *Szabó István* rk. eszmadiamester fia.

Kihirdetés végett jelentkeztek: *Simcsák György* Adalbert rk. késes és *Fujter Mária* rk. szakácsné Esztergom. — *Maurer Nándor* rk. szabósegéd és *Venczel Ilona* rk. dohánygyári munkás Budapest. — *Kovács István* rk. gyári munkás és *Szabó Teréz* rk. háziasszony Bajóth. *Szűcs Géza* rk. földm. és *Uramavszki*

Julianna rk. — Esztergom. — *Andrási János* rk. földm. és *Gere Teréz* Esztergom.

Házasságot kötöttek: *Hrebuss Károly*, *Sándor* r. k. cipészsegéd és *Szűtyog Mária* r. k. szakácsné Esztergom. — *Huszari Gyula* izr. vegyeskereskedő *Pilis-Vörösvár* és özv. *Schöffer Gézané* szül. *Frish Franciska* izr. Esztergom.

Meghaltak: *Pifkó Lajos* r. k. 51 éves napszamos (kimerülés — béltuberkulózis miatt). — *Fehér Ferenc* r. k. 70 éves éjjeli őr (aggasztály). — *Varga Ferenc* r. k. 68 éves napszamos (szívhibés tüdőlob miatt). — *Pinke Jónásné* szül. *Böleskei Mária* ev. ref. posta- és távirádszolga neje (tüdővész). — *Bóna Éva* ev. ref. 14 napos, kocsis leánya (veleszült. gyengeség). — *Bognár Mihály* r. k. 4 éves, földm. fia (asztkór). — *Kósa Erzsébet* r. k. 6 hónapos, földm. leánya (asztkór).

x Üzlet-áthelyezés. Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy *kárpitos üzletemet* f. évi október 1-től *Kossut Lajos* utca *Schalkház-féle* házba (a Magyar Királylyal szembe) helyeztem át. További szíves partfogást kérve vagyok kiváló tisztelettel *Müller József*, kárpitos.

x Eladó ház. A Német utca 564 számú ház eladó. Bővebbet *Bakos József* és *Noszvetter Mária* nál.

Aranyozó! Aranyozó!

A világ legjobb aranyozója, a melylyel bárki is fölülmulhatja önmagát, csakis a „*Hunniá*” könyvnyomdában kapható. Ezen új fajta aranyozóval mindenféle tárgy könnyen bearanyozható. A bearanyozott tárgy gyönyörű szép, sima és fényes lesz s e fényt, míg csak az arany le nem kopik megtartja! — A kezelése igen egyszerű és könnyű. Kapható még ezüst, bronz és tűzvörös színekben is. — Egy adag ára csettellel együtt 40 fillér. — Az aranyozás mintája kirakatunkban tekinthető meg.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **GRENDAY JÓZSEF**

8267/904. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az esztergomi kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy *Nowy János* esztergomi lakos végrehajthatónak *Ordódi János* esztergomi lakos végrehajtást szenvedett elleni 27 kor. 82 fill. tőkekövetelés, ennek 1903. évi február hó 23. napjától számítandó 6% kamata, 4 korona 70 fillér per, 1 kor. 20 fill. végrehajtási és ezuttal megállapított 9 korona 30 fill. árverés kérelmezési költségek kielégítésére iránti végrehajtási ügyében a komáromi kir. törvényszék kerületéhez tartozó esztergomi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság területén levő Esztergom sz. kir. városi III. ker. szenttamási 230. számú betétben *Ordódi János* és neje született *Popellár Julia* közös tulajdonukul felvett A.

I. sorsszám 153/2 hrszám 216/a népsorszámu beltelki házra és udvarra 1440 kor. kikiáltási árban az árverés az 1881. 60. tez. 156. §-ának alkalmazásával elrendeltetvén, az árverés határidejéül 1904. évi november hó 26. napjának délutáni 2 óráját ezen kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság árverési helyiségébe kinttuzte azzal, hogy ugyanekkor a fenti ingatlanok esetleg a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Bánatpénzül az ingatlan kikiáltási árának 10%-a teendő le. Árverezni szándékozók tartoznak a bánatpénzt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez letenni vagy annak a bíróságnál történt előzetes elhelyezéséről szóló elismervényt átadni.

A vételár 2 egyenlő részletben 60 nap alatt fizetendő az árverés napjától számított 6% kamatokkal.

Az egyidejűleg kibocsájtott árverési felteletek a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Esztergom sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalánál a hirdetmények között meg lehet tekinteni.

Esztergom, 1904. szeptember 3-án

Magos Sándor, kir. táblai bíró.

1903. V. II. 707/4 számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a bpesti kir. keresk. és váltótrvszk 1903. évi 106086 számú végzésével *Dr. Hein József* ügyvéd által képviselt *Hofherr* és *Scherancz* cég felperes részére özv. *Scherhauser Béláné* és *Szigl Ede* alperesek ellen 330 kor. 45 fill. tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2408 koronára becsült ingóságokra az esztergomi kir. járásbíróóság fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok végrehajtási zálogjogot nyertek volna, a kenyérmezei *Eggenhofer* pusztán megkezdve Esztergom *Kossuth Lajos* utca 479 és 475 sz. házban leendő megtartására határidőül 1904. évi október hó 14. napjának d. u. 1/2 órája tüzetik ki a mikor a bíróság lefoglalt bútorok gözeséplő gép s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Egyuttal felhivatnak mindazok, kik az árverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, — amennyiben részükre foglalás kerében eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi igényeiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval jelentsék be.

Kelt Esztergomban, 1904. évi szeptember hó 23-ik napján.

Havas Vincze,

kir. bír. végrehajtó.

(Szent-Tamás, Káptalan-utca 3, szám.)

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur” fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

JEDLICSKA REZSÓNÉL Esztergom, (Kossuth Lajos) Buda-utca 503 sz.